

УДК

І.Ю. Шкільник

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЛЬ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

I. Shkilnyk

THE ROLE OF OWN CAPITAL IN THE FORMATION OF FINANCIAL RESULTS OF THE ENTERPRISE

Фінансові ресурси – це найважливіший організаційний ресурс підприємства, а капітал - один з первинних факторів виробництва, що має велике значення для життєдіяльності та фінансової стійкості підприємства. Саме капітал є основою виникнення та подальшого функціонування промислового підприємства, а в процесі діяльності забезпечує інтереси власників, персоналу, держави та, особливо, інвесторів, при існуючому мінливому бізнес-кліматі. Адже, на сьогоднішній день більшість вітчизняних промислових підприємств відчувають дефіцит інвестиційних ресурсів, а це, в свою чергу, являється показником довіри з боку вкладників, та стабільності і прибуткової діяльності зі сторони самого підприємства. А нестача засобів для ведення основної та інноваційної діяльності призводить до старіння основних фондів, нестачі оборотних коштів, неплатежів, уповільнення розвитку в цілому. Тому створення фінансових ресурсів є найважливішим завданням для вітчизняних підприємств. Як висновок, кожне промислове підприємство, яке веде виробничу діяльність, має володіти певним запасом капіталу, що є сукупністю матеріальних цінностей та грошових коштів, витрат та фінансових вкладень на придбання прав та привілеїв, необхідні реалізації його господарську діяльність.

Капітал будь-якого підприємства формується за рахунок власних та позикових джерел. Власний капітал належить підприємству на правах власності, та використовується для формування значної частини активів. Позиковий капітал відображає залучені для фінансування організації грошові кошти на поворотній та платній основі. Всі види позикового капіталу є зобов'язання організації, що підлягають сплаті в встановлені терміни. Як додаткові джерела підтримки фінансової стійкості пропонується використовувати довгострокові кредити та позикові кошти, а також короткострокові кредити та позикові кошти без прострочених позичок

Власний капітал має ряд позитивних властивостей:

1. Легкість залучення, оскільки рішення щодо збільшення власного капіталу (особливо коли він формується за рахунок внутрішніх джерел) власники та менеджери підприємства можуть приймати без отримання обов'язкової згоди інших господарюючих суб'єктів.

2. Здатність забезпечити порівняно більш стабільне отримання прибутку у всіх сферах діяльності, оскільки при використанні власного капіталу не потрібна сплата всіх форм позикового відсотка.

3. Забезпечення фінансової стійкості функціонування підприємства платоспроможності у довгостроковому періоді, отже, зниження ризику банкрутства.

Також власний капітал, згідно економічної доцільності, є найважливішим джерелом фінансування інвестиційної, фінансової та поточної, діяльності підприємства, оскільки він виступає гарантом фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства. Слід зазначити, що аналіз основних показників діяльності дозволяє встановити проблемні місця у роботі підприємства та являється дуже суттєвим для інвестора – для рішення про співпрацю, та керівництва (власників) – для подальшого розвитку підприємства. При чому якісний аналіз фінансових результатів підприємства має містити всі складові: аналіз динаміки, структури та рентабельності з різних видів діяльності, а також вивчення приміток

звітності. Також, при оцінці фінансового стану, необхідно враховувати специфіку та ризики, як наявні, так і можливі, виробничої діяльності конкретного підприємства.

Як основний критерій достатності величини капіталу для безризикової діяльності в літературі пропонується використовувати рівень (наявність) власних оборотних коштів. Обчислюються вони як різницю окремих поєднань статей СК і необоротних активів підприємства (за розділами балансу). Розмір власних оборотних коштів за своєю сутністю відображає запас міцності будь-якого підприємства, що дозволяє при несприятливих умовах будь-якого роду зберегти умови базового фінансування своєї діяльності за рахунок власних джерел.

Таким чином, відносний безризиковий розмір (ненульовий обсяг) власних оборотних коштів повинен забезпечуватися виключно за рахунок власного капіталу (приросту прибутку) підприємства і має співвідноситися з середніми місячними (короткостроковими) операційними витратами. Така величина є мінімально необхідною для безризикової діяльності підприємства та запобігання ситуації одночасного стягнення боргу більшістю кредиторів, та, як результат, банкрутства бізнесу. Рівень коефіцієнта забезпеченості власними джерелами фінансування повинен залишатися в межах, що відповідають прибутковій діяльності, тобто від 0,5 до 0,7. Перевищення максимальної межі негативно позначиться на оборотності оборотних активів.

Власний капітал не може бути зведений до чітких об'єктів майна, у балансі він може виступати у конкретній або абстрактній формі, як цінність або довідкова стаття. Він може бути створений за рахунок зовнішніх вкладень, у вигляді внесків засновників до статутного капіталу, або наростати внаслідок продуктивної роботи підприємства. З іншого боку, щодо стратегічного обліку, власний капітал зумовлює величину приросту власності підприємства, ефективність його діяльності, прибутковість вкладень інвесторів.

Основні функції управління власним капіталом:

- захисна функція – власний капітал дозволяє зберігати платоспроможність підприємства шляхом створення запасу активів, що дозволяють підприємству вести діяльність, попри загрозу виникнення збитків;
- оперативна функція включає витрати власних коштів на придбання землі, будівель, обладнання, а також створення фінансового запасу в разі непередбачених збитків;
- розподільча функція пов'язана з участю в розподілі отриманої прибутку;
- регулююча функція пов'язана з особливою зацікавленістю суспільства до успішної діяльності підприємства.

Таким чином, власний капітал грає величезну роль у формуванні фінансових ресурсів промислових підприємств та є головним джерелом їх фінансування. Він дозволяє організувати виробничий процес, отримання та зростання прибутку, зберегти платоспроможність та кредитоспроможність в умовах прийняттого рівня ризику, що дозволяє забезпечити фінансову стійкість та ліквідність. Крім того, підвищує економічну привабливість та забезпечує можливість подальшого розвитку промислового підприємства в умовах змінної внутрішньої та зовнішньої середовища.

Література:

1. Бланк І.А. Управління формуванням капіталу. Підручник - К.: "Ніка-Центр", 2008. - 512 с.
2. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент. Навчальний курс. - К.: "Ніка-Центр", 2007. - 656 с.
3. Горфінкель В.Я. Економіка підприємства. Підручник для вузів. - М.: «ЮНІТІ-ДАНА», 2007. - 670 с.
4. Косий А.М. Капітал комерційного банку. Гроші та кредит. - М.: «Фінанси та статистика», 2003. - 625 с.
5. Соколов Я.В. Основи теорії бухгалтерського обліку. - М.: «Фінанси та статистика», 2000. - 496 с.

6. Нижник Т. Аналіз фінансових результатів підприємства [Електронний ресурс] / Тетяна Нижник // Головбух. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.golovbukh.ua/article/ru/8134-analiz-finansovyh-rezultatov-predpriyatiya>.

7. Поняття і склад фінансових ресурсів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zdamsam.ru/a13120.html>.